

RAPPORT

Arkeologisk inventering

**Väg 886, vägskälet Keräntöjärvi--Hukanmaa
Junosuando sn, Lappland, Norrbottens län**

November 1998
Maria Urberg

NORRBOTTENS MUSEUM

Arkeologisk inventering

Norrbottens län

Lappland

Junosuando socken

Pajala kommun

Väg 886, vägskälet Keräntöjärvi-Hukanmaa

INLEDNING

Norrbottens museum genomförde 98-10-01--98-10-02 en arkeologisk inventering längs en 14 km lång sträckning utmed väg 886 från vägskälet mot Keräntöjärvi till strax söder om Hukanmaa, Junosuando socken och Pajala kommun. Arbetet var föranlett av att Vägverket planerar en förbättring av befintlig väg. Inventeringen utfördes av antikvarie Maria Urberg.

Arbetet utfördes på begäran av Vägverket Region Norr och bekostades av densamma.

SYFTE OCH METOD

Syftet med inventeringen var att utröna förekomsten av fasta fornlämningar och kulturlämningar inom påverkansområdet för aktuell vägsträcka.

Inventeringen genomfördes genom okulärbesiktning av området, samt med hjälp av sond för att undersöka gropar och andra formationer i terrängen.

NATURLANDSKAP OCH TOPOGRAFI

Den inventerade sträckningen består till huvuddelen av både svagt kuperad och flack moränmark som tväras av mindre vattendrag och myrar. Dess norra del tangerar det stora myrområdet Isovuoma och norra änden av sjön Kukasjärvi och vid Hukanmaa går vägen parallellt med, och ett par hundra meter öster om, Lainioälvens sträckning. Det inventerade området ligger på nivåer mellan 250 och 295 m.ö.h. där de lägsta nivåerna återfinns i närheten av Lainioälven och de högsta invid det flacka krönet av Laitalehto i områdets norra del. Torrare och sandiga partier finns främst på avsatserna norr och söder om utloppet till Kukasjärvi samt på vissa ställen strax söder om Hukanmaa. I övrigt består terrängen till stor del av tuvig och ibland småblockig barrskogsbevuxen mark som på sina ställen är sank. Åkermark, både i bruk och igenlagd, finns i anslutning till bebyggelsen i Hukanmaa och vid Nelkajärvi. Vid Nälkakielinen finns omfattande slättermarker som är i bruk.

KÄND FORNLÄMNINGSBILD

I norra delen av den inventerade sträckningen har Riksantikvarieämbetet endast utfört en översiktlig fornminnesinventering 1965, och då påträffades och registrerades inga lämningar

inom aktuellt område. Den södra delen, området kring Hukanmaa, inventerades av Riksantikvarieämbetet 1993 och då registrerades en mängd lämningar såsom fångstgropar, härdar, kokgropar, boplatsvallar, rengårdor, tjärdalar och röjningsrösen, främst i anslutning till Lainioälven. Det är endast platsen med röjningsrösen (RAÄ 101, Junosuando sn) som ligger i direkt anslutning till aktuell vägsträckning, ca 30 m Ö om vägen strax norr om Hukanmaa by.

RESULTAT

Vid inventeringen påträffades inga fasta fornlämningar, däremot tre lämningar som kan karakteriseras som kulturlämningar. Dessa utgörs av tre tjärdalar (A, B och C, se bilaga 2 för beskrivning). Tjärdal A är belägen 25 m NV om vägen i närheten av den stora myren Isovuoma. Tjärdal B ligger på en avsats 22 m SÖ om vägen norr om utloppet till Kukasjärvi och tjärdal C ligger 35 m VNV om vägen mellan Kukasjärvi och Laitajärvi. De tidigare registrerade röjningsrösen (RAÄ 101, Junosuando sn) ligger ca 30 m Ö om vägen strax norr om Hukanmaa by. De är tre till antalet och kraftigt övermossade och växtligheten vid dem skiljer sig inte från omgivande mark, vilket tyder på en viss ålder. Vid inventeringen konstaterades att någon märkt ut och ringat in området med röda band. Strax NÖ om röjningsrösen finns en rektangulär yta, 15x10 m (ÖNÖ-VSV), som skiljer sig något från omgivande mark vad gäller växtligheten då blåbärriset där inte har samma tuvighet som i omgivningen samt att den är nästan helt fri från träd. I VSV kortsidan av ytan är ett eventuellt hak, 4,5 m l, 0,2 m br och 0,1-0,2 m dj.

Då ingen av dessa lämningar ligger i direkt anslutning till nuvarande vägsträckning och förmodligen inte kommer att beröras av vägarbetena behöver de inte närmare dokumenteras, såvida inte vägsträckningen ändras något.

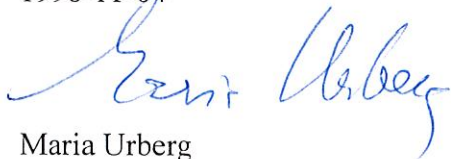
SAMMANFATTNING

Med anledning av att Vägverket planerar en förbättring av väg 886 från vägskalet mot Keräntöjärvi till strax söder om Hukanmaa, Junosuando socken och Pajala kommun, utförde Norrbottens museum en arkeologisk inventering längs med aktuell sträckning 1998-10-01--10-02.

Vid inventeringen påträffades inga fasta fornlämningar, däremot registrerades tre tjärdalar. Då ingen av dessa ligger i direkt anslutning till nuvarande vägsträckning och förmodligen inte kommer att beröras av vägarbetena behöver de inte närmare dokumenteras, såvida inte vägsträckningen ändras något. Detsamma gäller också för de tidigare registrerade röjningsrösen (RAÄ 101, Junosuando sn).

NORRBOTTENS MUSEUM

1998-11-04

Maria Urberg
Antikvarie

TEKNISKA UPPGIFTER

Län: Norrbotten
Landskap: Lappland
Socken: Junosuando
Kommun: Pajala

Ek. kartor: 29L 2-3 i-j (791 28), 29L 4-5 i-j (791 48)

Uppdragsgivare: Vägverket Region Norr

Fältarbetspersonal: Maria Urberg
Rapportansvarig: Maria Urberg

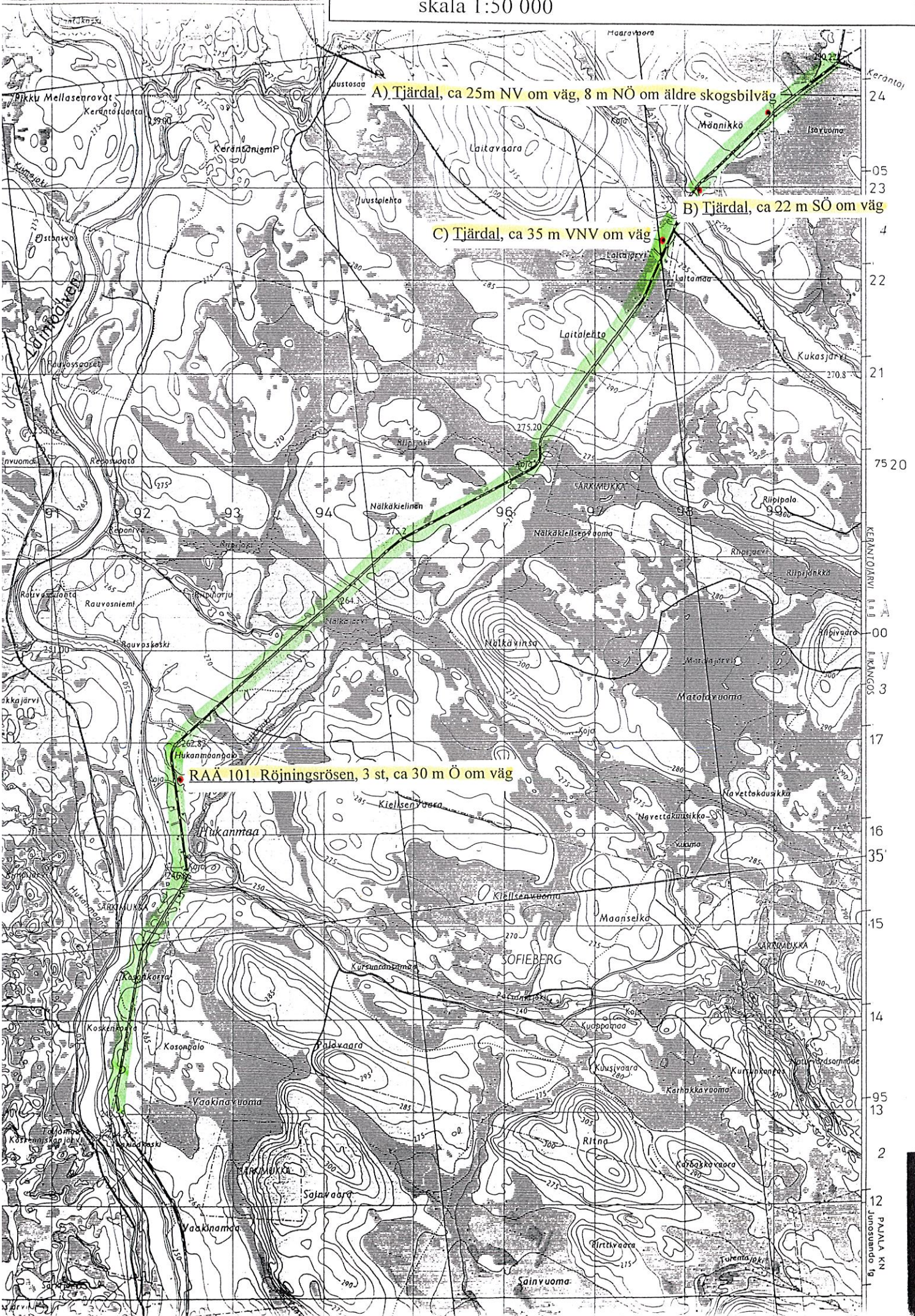
Fältarbetstid: 2 dagar
Rapporttid: 2 dagar

Sträcka: ca 14 km

BILAGOR

1. Inventerad sträcka. Gröna kartan Kangosfors 29L SO skala 1:50 000
2. Ek. kartor 29L 29L 4-5 i-j (791 48), 2-3 i-j (791 28), skala 1:20 000
3. Beskrivning, RAÄ 101, Junosuando sn
4. Beskrivning, nyfunna lämningar.

Bilaga 1. Inventerad sträcka. Gröna kartan Kangosfors 29L SO
skala 1:50 000

A) Tjärdal, ca 25m NV om väg, 8 m NÖ om äldre skogsbilväg

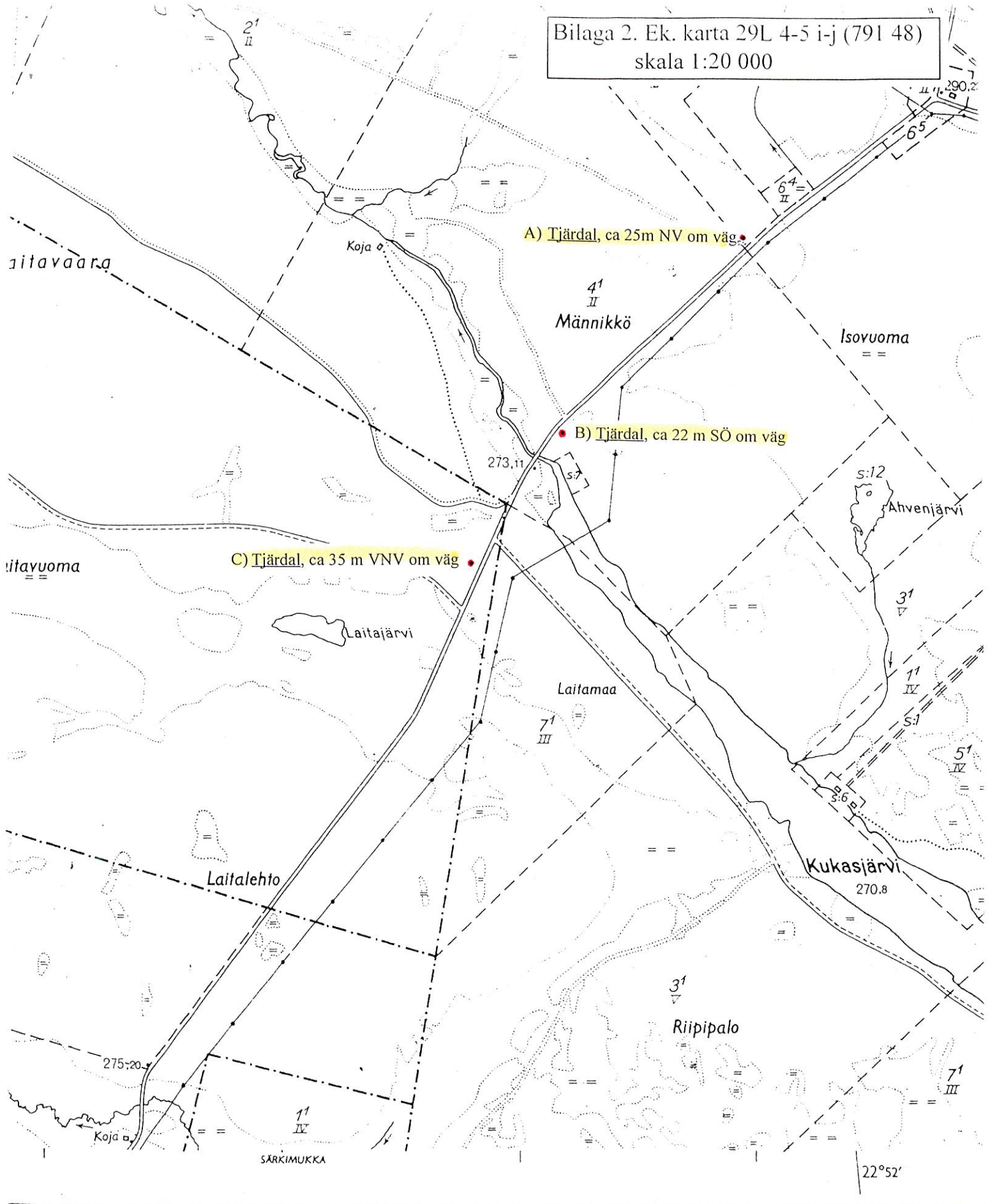
B) Tjärdal, ca 22 m SÖ om väg

C) Tjärdal, ca 35 m VNV om väg

RAA 101, Röjningsrösen, 3 st, ca 30 m Ö om väg

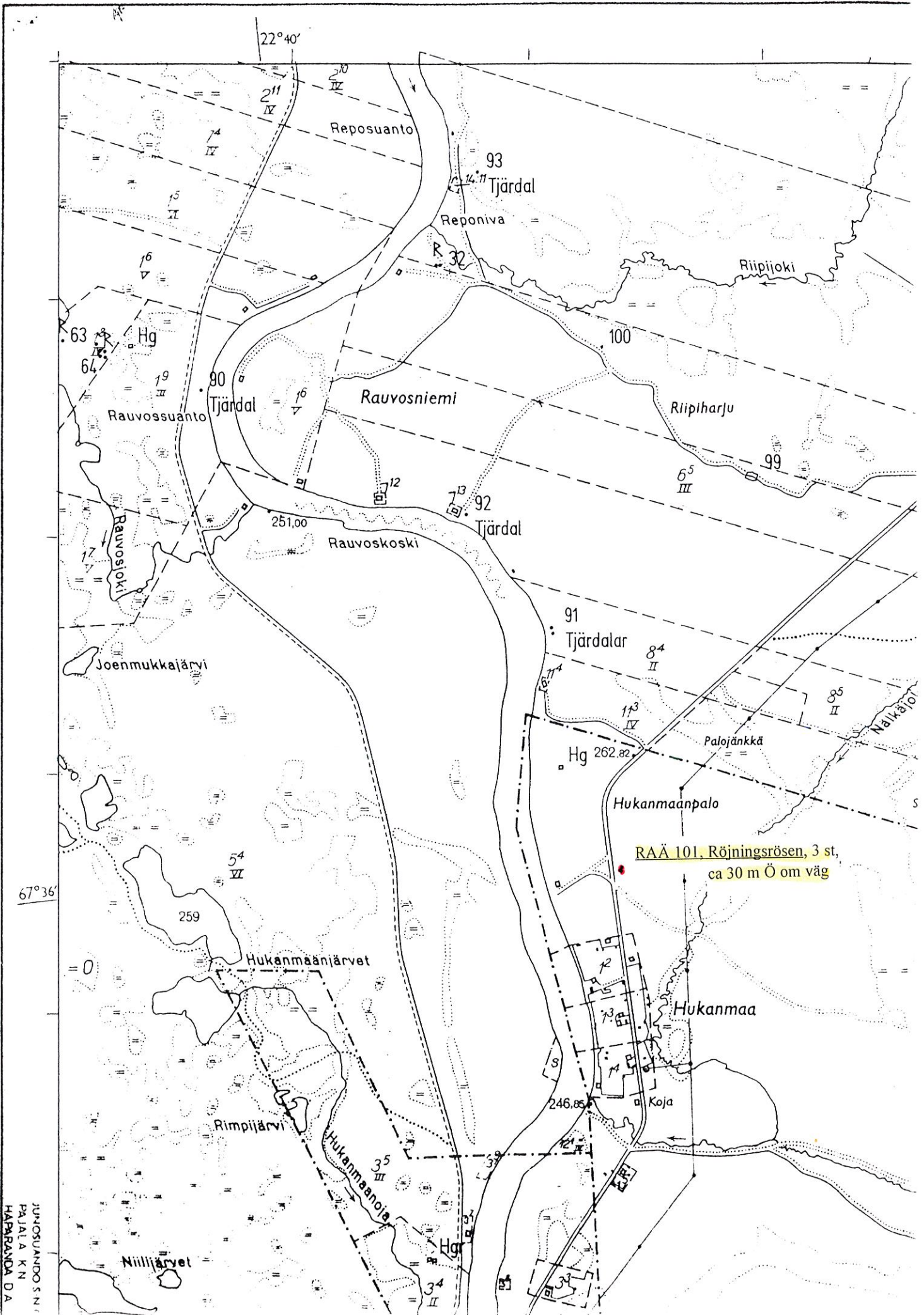
12
19
PALALA KN
Juniuslund 19

Bilaga 2. Ek. karta 29L 4-5 i-j (791 48)
skala 1:20 000

RIKETS ALLMÄNNA KARTVERK
Flygfotograferingen verkställd 1954, 55, 59
Kartläggningen slutförd 1964
Förlagsrätt Rikets allmänna kartverk, Stockholm

2000 meter = 1 hektar

Bevakas

931014 yr

Nr: 10.1

Blad: Hukanmaa NV

29L 2-3 i-j
(791 28)

Art:

Lednings/röjningsröse

Koordinat: x

y

260 m. ö. h.

Antal:

Fastighet: Sofieberg 1^I II

Namn:

Orientering:

Terräng:

Svagt SV-sluttande, stenig mellanmark. Tallskog med inslag av björk samt lingen.

Beskrivning:

Sakord: 1) odlröjnr 1 B * 2) odlröjnr 1 B *
3) odlröjnr 1 B *

1) Röjningsröse, rektangulär, 4x2 m (NV-SÖ) och 0,3 m h. Stenarna är 0,1-0,4 m st. Skadad i NV delen av traktorspår. Övermossaad.

5 m SV om nr 1 är

2) Röjningsröse, närmast rund, 3 m diam och 0,4 m h. Stenarna är 0,05-0,4 m st. Övermossaad.

4,5 m Ö om nr 2 är

3) Röjningsröse, rund, 2,5 m diam och 0,2 m h. Stenarna är 0,1-0,4 m st. Övermossaad.

En mindre mängd röjningssten finns mellan nr 2 och 3.

Kommentar: Ålderdomliga och värda att bevakas.

Tidigare anteckningar:

Datum: 1993-09-19

BILAGA 4. NYFUNNA LÄMNINGAR

A) Tjärdal

Ek. karta: 29L 4-5 i-j (791 48)

Socken: Junosuando

Fastighet: Männikö 4¹

Höjd över havet: 290 m

Orientering: 25 m NV om väggkant, 8 m NÖ om äldre skogsbilväg

Terräng: Mindre avsats på flack moränmark. Skogsmark (tallskog).

Beskrivning: Tjärdal, oval, 10x9 m (Ö-V) bestående av en grop, rund, 2 m diam och 0,6 m dj, omgiven av en vall, 3-4 m br och intill 0,5 m h. Avtappningsränna i Ö, 6 m l (Ö-V), 0,6 m br och 0,4,0,6 m dj. Bevuxen med ett 25-tal tallar. Direkt Ö och S om tjärdalen är äldre grustäkter.

Bedömning: Kulturlämning.

B) Tjärdal

Ek. karta: 29L 4-5 i-j (791 48)

Socken: Junosuando

Fastighet: Männikö 4¹

Höjd över havet: 280 m

Orientering: 22 m SÖ om väggkant

Terräng: Kant av svagt VSV-sluttande sandig moränmark. Skogsmark (gles tallplantering).

Beskrivning: Tjärdal, oval, 7x6 m (ÖNÖ-VSV) bestående av en grop, rund, 3 m diam och 0,4 m dj, omgiven av en vall, 1,5-2 m br och intill 0,3 m h. Öppning för avtappning i NNV. Strax NV därom är en avtappningsränna, 2 m l (NV-SÖ), 0,8-1 m br och 0,4-0,6 m dj.

I avtappningsrännan finns trärester. Runt tjärdalen finns flera 0,5 m st gropar.

Bedömning: Kulturlämning.

C) Tjärdal

Ek. karta: 29L 4-5 i-j (791 48)

Socken: Junosuando

Fastighet: Västra Pajala 1¹

Höjd över havet: 280 m

Orientering: 35 m VNV om väggkant

Terräng: Kant av mindre avsats på småkuperad moränmark. Skogsmark (huvudsakligen tallskog).

Beskrivning: Tjärdal, oval, 11x10 m (ÖNÖ-VSV) bestående av en grop, rund, 4 m diam och 0,9 m dj, omgiven av en vall, 3-3,5 m br och intill 0,7 m h. Avtappningsränna i NNV, 2 m l, 0,7-1 m br och 0,5-0,9 m dj. Avtappningsrännan är belamrad med kvistar och ris.

Bedömning: Kulturlämning.